

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи

РІВНЕ - 2023

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Електронний збірник матеріалів

**Всеукраїнської науково-практичної
*Інтернет-конференції***

**«Підготовка майбутніх педагогів
до виховної діяльності
в освітньому просторі НУШ:
досвід, реалії, перспективи»**

12 травня 2023 року

Рівне – 2023

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи: електронний збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Рівне: РДГУ. 2023. 287 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 6 від 25 травня 2023 р.)

Вашій увазі пропонуються матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи».

ЗМІСТ

Петренко О. Б. Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: актуалізація проблеми.....	8
Кравченко О. Виховна діяльність зі студентською молоддю.....	12
Білавич Г. В., Притуляк Т. В., Скоропад М. І. Підготовка майбутніх учителів до виховання дітей як гуманістів засобами літературної спадщини Василя Сухомлинського.....	18
Баліка Л. М. Особливості впровадження дисципліни «Діяльність вихователя групи подовженого дня в умовах НУШ» в освітній процес ЗВО.....	25
Ваколюк А. М. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до наскрізної виховної діяльності...	29
Войтовська А. І. Професійна підготовка майбутніх педагогів до педагогічної діяльності.....	35
Карпич І. О. Діяльність працівників соціальної сфери з профілактики булінгу в закладах інтернатного типу.....	39
Левченко Н. В. Підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи з молоддю.....	43
Маковійчук О. В. Підготовка майбутніх вчителів до екологічного виховання молодших школярів на уроках дизайну і технологій.....	47
Матрос О. О. Нормативно-правове забезпечення регламентації інтеграції дітей з інвалідністю в просторі НУШ.....	52
Моргай Л. А. Нова українська школа.....	58
Поліщук І. В. Підготовка учителя Нової української школи: актуалізація ідей Т. Д. Дем'янюк.....	64
Стельмашук Ж. Г. Формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до вирішення педагогічних ситуацій і задач в освітньому процесі НУШ.....	67
Цуркан Т. Г., Цуркан Н. Г. Розвиток пізнавальної	73

активності молодших школярів.....	
Гоголь Т. В., Давидюк І. В. Підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ.....	79
Голя Г. М. Особливості післявоєнної підготовки вчителів Волині (на прикладі Луцького педагогічного училища).....	84
Дубовик К. Ю. Шляхи розвитку пізнавальної активності молодших школярів у сучасній початковій школі.....	87
Коваленко Н. І. Можливості розвитку обдарованої молоді в позашкільній освіті Польщі.....	94
Коваль К. Ю. Соціально-педагогічні умови взаємодії НУШ із сім'єю у полікультурному вихованні.....	98
Кузьмич А. О. Європейські авторські школи кінця ХІХ – поч. ХХ ст.....	102
Левчук Н. О. Формування гуманних взаємин учнів початкових класів як педагогічна проблема.....	106
Петренко І. Ф. Підготовка майбутніх педагогів до формування освітнього простору класної кімнати Нової української школи.....	111
Попова К. В. Формування полікультурної компетентності педагогів як запорука їх успішного функціонування в реаліях освітнього простору НУШ.....	114
Шульгач М. І. Участь викладачів кафедр педагогіки Рівненського державного університету у міжнародному проєкті «Фінська підтримка реформи української школи».....	116
Яремович М. А. Громадянськість майбутніх учителів початкових класів НУШ через призму оновлення національної системи освіти в умовах глобальних геополітичних змін.....	122
Бабич А. Я. Принципи виховання емоційної культури молодших школярів.....	126

Вітковська К. О. Інноваційні підходи в професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи.....	131
Войтович Т. В. Казка як засіб морально-естетичного виховання молодших школярів.....	137
Гаврилюк О. С. Педагогічні особливості формування моральних якостей дітей старшого дошкільного віку.....	141
Гомонець М. В. Особливості прояву конфліктної поведінки у дітей молодшого шкільного віку.....	146
Гордусенко М. В. Психолого-педагогічні особливості подолання стресових ситуацій дітьми молодшого шкільного віку.....	151
Демчук Д. О. Формування навичок здорового способу життя у молодших школярів.....	156
Колодич Т. В., Шалівська Ю. В. Організація виховної роботи з учнями початкової школи в умовах дистанційного навчання.....	163
Котух І. Я. Гурткова робота у розвитку творчих здібностей молодших школярів.....	167
Кравчук М. Ю. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи як педагогічна проблема.....	172
Маринич А. І. Роль національного виховання у формуванні особистості.....	176
Матвіюк А. С. Особливості індивідуальної роботи з молодшими школярами з девіантною поведінкою.....	178
Матюх О. А. Виховний потенціал музичного краєзнавства.....	182
Мельничук Л. Ю. Теоретичні засади забезпечення наступності дошкільної і початкової освіти.....	186
Ничипорчук Г. П. Дитяче об'єднання у виховній системі закладу загальної середньої освіти.....	194
Панчук Г. М. Феномен поняття «естетична культура» в сучасних психолого-педагогічних дослідженнях.....	198
Панчук І. О. Основні напрями та форми волонтерської діяльності.....	204

Пишняк М. М. Зміст національно-патріотичного виховання дітей молодшого шкільного віку в умовах війни в Україні.....	212
Полюхович Г. С., Шалівська Ю. В. Самоосвіта як ефективний чинник професійного зростання майбутнього вчителя початкової школи.....	216
Правник Н. С. Проблема підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації краєзнавчої роботи у педагогічній науці.....	220
Прокопчук Н. Я. Принципи роботи з «важкими дітьми» за В. О. Сухомлинським.....	227
Рижук О. С. Інтерактивні методики формування крос-культурних цінностей у виховній роботі з дітьми молодшого шкільного віку.....	237
Рожко О. С. Роль та особливості волонтерської діяльності з дітьми молодшого шкільного віку.....	241
Смітюх Н. М. Сутність поняття «емпатія» у психолого-педагогічних джерелах.....	245
Спасіба А. С. До проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до соціалізації учнів.....	248
Тарасюк Н. А. Виховний аспект позашкільної освіти.	254
Фелістович Т. М. Форми і методи добровільної діяльності з молодшими школярами.....	258
Філатова М. С. Формування в учнів початкової школи знань про пожежну безпеку у виховній позакласній роботі як психолого-педагогічна проблема.....	264
Шеремет Н. М. Особливості вищої педагогічної освіти Італії у другій половині ХХ століття.....	270
Богурський О. М. Формування почуття обов'язку та відповідальності учнів у процесі навчальної діяльності.....	278
Ісько Т. І. Формування математичної компетентності учнів у процесі навчально-пізнавальної діяльності.....	281
Снігур М. О. Виховання цінностей здорового способу життя учнів підліткового віку.....	283

Гордусенко М. В.,
здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»
спеціальності 013 Початкова освіта
Рівненського державного гуманітарного університету

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОДОЛАННЯ СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЙ ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сучасне суспільство характеризується великою кількістю чинників, які можуть викликати стрес. На жаль, він став складною проблемою для багатьох людей, включаючи дітей молодшого шкільного віку. За даними досліджень, діти також можуть бути під впливом стресу в різних ситуаціях, таких як навчання, взаємодія з однолітками, відпочинок, а також сімейні проблеми [3].

Окрім того, щільне інформаційне навантаження учнів під час освітнього процесу, пандемія ковіду, а нині і війна спричиняють часті стресові ситуації.

У «Сучасному тлумачному психологічному словнику» (2007) стрес трактується як «складний фізіологічний та психологічний процес, що виникає внаслідок зіткнення організму з різноманітними внутрішніми та зовнішніми факторами, які викликають психологічний або емоційний дискомфорт». Будь-яка життєва ситуація може бути стресом лише тоді, коли вона не байдужа для людини. Якщо подія зачіпає вас, виводить з рівноваги й змушує замислитися над її причинами та наслідками, вона стає джерелом нового досвіду [5].

У свою чергу С. Гончаренко в «Українському педагогічному енциклопедичному словнику» (2011) розглядав стрес як «емоційний стан організму, який виникає у напружених обставинах у відповідь на незвичні

для організму подразнення». У стресовому стані людина частіше припускається помилок у розподілі й перемикання уваги, у неї порушуються перебіг пізнавальних процесів (сприймання, пам'ять, мислення), спостерігається розладнання координації рухів, неадекватність емоційних реакцій, дезорганізація й гальмування всієї діяльності» [1].

Можна стверджувати, що стрес у вигляді сукупності зовнішніх чинників сприймається особистістю як надмірні вимоги, що створюють загрозу самооцінці та самоповазі, викликаючи відповідну емоційну реакцію, яка супроводжується станом тривоги різної інтенсивності прояву.

Формування умінь подолання стресу є необхідним під час розвитку учнів молодшого шкільного віку, аби допомогти їм ефективніше навчатися, зберігати позитивний настрій і самопочуття, а також зменшити ризик виникнення різних проблем зі здоров'ям.

Психологами та психотерапевтами виділено такі вікові особливості проживання стресу дітьми молодшого шкільного віку:

1. Емоційні (тривога і страх, загальне погіршення настрою та прояви негативного ставлення до всього, що оточує; чутливість і надмірна уважність до тривоги дорослих; посилена реакція на гучні звуки, плач через найменші подразники; поява нових або повторюваних страхів (боязнь темряви, незнайомих, страх залишатися на самоті; емоційне заціпеніння).

2. Фізичні (енурез, заїкання, гикання, скарги на біль у тілі, наприклад, у шлунку, інші фізичні симптоми, не викликані хворобами).

3. Поведінкові (зниження пізнавальної активності, ухиляння від школи; бажання усамітнитися; схильність до відтворення та повторення травматичної гри; порушення

сну, зокрема, нічні кошмари; повернення до «дитячої» поведінки (регресія): втрата навичок охайності та самообслуговування, поява звички смоктати пальці чи кусати нігті; дивна (незвична) поведінка (наприклад, дитина починає ховати їжу)).

4. Когнітивні (зниження психічних функцій, наприклад, недостатня концентрація уваги; забудькуватість; порушення сприйняття (воно стає уривчастим, хаотичним, плутаним); погіршення когнітивних навичок) [4, с.13].

Перш за все, важливо зрозуміти, що діти молодшого шкільного віку можуть мати різний рівень розвитку та зрілості. Тому для подолання стресу необхідно враховувати індивідуальні особливості кожної дитини.

Індивідуальні риси особистості, такі як авторитарність, ригідність, неврівноваженість, емоційність, дратівливість, психологічна стійкість і потреба в досягненнях, також були визначені як фактори, що впливають на схильність до стресу.

Можна виділити такі основні підходи до подолання стресу у дітей молодшого шкільного віку:

1. Підтримка соціально-емоційного розвитку дитини (розвиток соціально-емоційних навичок у дітей молодшого шкільного віку може допомогти їм краще розуміти та керувати своїми емоціями. Діти повинні вчитися виявляти свої емоції та розуміти, що інші люди можуть відчувати. Це може допомогти дітям впоратися зі стресовими ситуаціями, які виникають у їхньому житті).

2. Відпочинок та здоровий спосіб життя (діти молодшого шкільного віку повинні мати достатньо часу для відпочинку та здорового способу життя, що включає регулярну фізичну активність та здорове харчування. Фізична активність може допомогти знизити рівень стресу та покращити настрій. Крім того, діти повинні вчитися

правильно харчуватися, що також може допомогти знизити рівень стресу та покращити здоров'я).

3. Розвиток позитивного мислення (діти молодшого шкільного віку можуть вчитися позитивного мислення, що може допомогти їм бачити позитивні сторони у стресових ситуаціях та шукати рішення. Для цього можна використовувати методи позитивного підсилення, наприклад, похвала за успіхи, надання підтримки та розвиток оптимістичного мислення).

4. Використання технік релаксації (використання технік самодопомоги, медитація, глибоке дихання можуть допомогти дітям знизити рівень стресу та покращити настрій. Важливо враховувати індивідуальні особливості кожної дитини при виборі техніки релаксації).

5. Підтримка позитивних стосунків (позитивні стосунки з рідними та друзями можуть допомогти дітям молодшого шкільного віку впоратися зі стресом. Діти повинні вчитися встановлювати позитивні стосунки та шукати підтримку у своїх близьких) [2].

Отже, вміння подолати стрес є важливим елементом забезпечення психологічного благополуччя дітей молодшого шкільного віку. Підходи до подолання стресу повинні базуватися на індивідуальних особливостях кожної дитини та включати розвиток соціально-емоційних навичок, відпочинок та здоровий спосіб життя. Також важливою є підтримка соціально-емоційного розвитку дітей у шкільному середовищі, що може знизити рівень стресу та покращити їх загальний стан здоров'я.

Навчання дітей ефективним стратегіям подолання стресу є важливим завданням, яке може бути реалізовано шляхом включення у програму навчання шкільної психології та психології розвитку. Важливо вчити дітей умінню розрізняти позитивні та негативні емоції,

встановлювати соціальні стосунки та використовувати позитивні мислення для подолання стресу.

Також важливим елементом є створення сприятливого середовища для дітей у школі та вдома, яке забезпечує підтримку та розвиток їх соціально-емоційних навичок. Середовище повинно бути безпечним та сприятливим для вільного вираження емоцій, спілкування та взаємодії з ровесниками та дорослими.

Усі вищезгадані методи можуть бути використані для підвищення рівня психологічного благополуччя дітей молодшого шкільного віку та покращення їх здоров'я. Розвиток соціально-емоційних навичок та здатності подолати стрес може допомогти дітям успішно пройти через складні періоди у житті та забезпечити їхній позитивний розвиток у майбутньому.

Таким чином, підсумовуючи результати дослідження, можна стверджувати, що стрес є неспецифічною реакцією організму на будь-яке фізичне або психологічне навантаження, що причиняє певний ступінь незручності та дискомфорту. Однак є різні техніки та практичні інструменти подолання стресових ситуацій, яких слід дітей навчати, враховуючи їх вікові та індивідуальні психолого-педагогічні особливості.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. 2-ге вид., доповн. й виправлене. Рівне: Волинські обереги, 2011. 552 с.

2. Дузенко Т. Як подолати стрес. *Психолог*, 2009. №47. С.19–20.

3. Єгрієва Л. Стрес: причини й ознаки. Психологічні техніки подолання стресового стану. *Психолог*, 2012. №6. С.30–37.

4. Коли світ на межі змін: стратегії адаптації. Психологічна підтримка вчителів та дітей у часи війни». Посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти. Упорядник Арцимеєва Д. та інш. Київ: 2022. 52 с.

5. Шапар В.Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2007. 640 с.

Демчук Д. О.,
здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»
спеціальності 013 Початкова освіта
Рівненського державного гуманітарного університету

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Сьогодні перед освітою гостро стоїть проблема розвитку нової особистості, яка мала б міцні знання та вміння, широкий культурний запас, уміла б користуватися новими технологіями, приймати нестандартні рішення і, головне, яка була б здоровою і вела здоровий спосіб життя.

Здоровий спосіб життя – це спосіб життєдіяльності людини, метою якого є формування, збереження і зміцнення здоров'я. Він формується під впливом рівня особистої культури і культури суспільства в цілому. Від того, наскільки успішно вдається сформувати і закріпити у свідомості принципи і навички здорового способу життя в молодшому віці, залежить у подальшому вся діяльність.

Однією з вимог сьогодення є формування здоров'язберігаючої компетентності, під якою слід розуміти характеристики та властивості учня, спрямовані на збереження фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я свого та оточення [1, 41]. Школа має